

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

(повне найменування закладу вищої освіти)

Психолого-педагогічний факультет

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

*Пояснювальна записка
до дипломної роботи*

магістр

(освітній ступінь)

На тему **ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІКИ СПІВРОБІТНИЦТВА
В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

Виконала: студентка групи 611 по спеціальності

013 «Початкова освіта»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Клещова Р.С.

(прізвище та ініціали)

Керівник Андрєєв М.В.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Репко І.П.

(прізвище та ініціали)

Харків – 2019

ВСТУП

Актуальність та ступінь наукової дослідженості проблеми.
У сучасних умовах розвитку демократичного суспільства триває модернізація системи вищої освіти, яка супроводжується суттєвими змінами у педагогічній теорії та практиці. Важливою умовою модернізації системи вищої освіти є підготовка майбутніх учителів та їхнє подальше професійне вдосконалення.

Сучасний педагог має глибоко усвідомлювати місце і роль освітніх процесів у світовому культурному просторі, поєднувати глибокі фундаментальні теоретичні знання й практичну підготовленість, бути готовим до здійснення педагогічної діяльності на засадах професіоналізму.

Сьогодні в умовах модернізації української освіти одним із напрямків оптимізації навчального процесу у ЗЗСО та закладах вищої освіти є його спрямування на демократизацію взаємовідносин викладача та учня, що відображається в нових підходах до навчання: створенні сприятливої атмосфери співробітництва, зниженні монологічного викладу матеріалу та дублювання інформації, яка може бути отримана з доступних джерел і переходу до діалогізованого спілкування з учнями в ході освітнього процесу, інтенсифікації впровадження в навчальний процес активних методів навчання, які дають можливості для розкриття творчої особистості, розвитку ініціативи, активізації пізнавально-навчальної діяльності учня.

Освітній процес початкової школи – це простір для життя дитини. Саме в школі, дитина не готується до життя, а повноцінно живе, і тому вся діяльність навчального закладу вибудовується так, щоб сприяти становленню особистості як творця і проектувальника власного життя, гармонізації і гуманізації відносин між учнями і педагогами, школою і родиною, ґрунтуючись на ідеї самоцінності дитинства, діалогу, усвідомленого вибору особистого життєвого шляху.

Сучасне навчання і виховання учнів вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво вчителя та учня. Ця етика утверджує не рольове, а особистісне спілкування (підтримка, співпереживання, утвердження людської гідності, довіра); зумовлює використання особистісного діалогу як домінуючої форми навчального спілкування, спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; включає спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання. Принципово важливою є орієнтація партнерської діяльності вчителя та учня на розвиток творчості – творчої активності, творчого мислення, здібностей до адекватної діяльності в нових умовах.

Педагогіка співробітництва – напрям у вітчизняній педагогіці другої половини ХХ століття, що представляє собою систему методів і прийомів виховання і навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості.

У педагогіці співробітництва відносини з учнями будуються таким чином, щоб дати можливість дітям нові стимули, закладені у самому навчанні, залучити їх до спільної праці та творчої взаємодії учителя і учнів, спрямовані на опанування учнями навчального матеріалу.

В Концепції «Нова українська школа» зазначено, що нова школа працюватиме на засадах педагогіки партнерства, в основі якої – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Велике значення у розв'язанні проблеми підготовки майбутніх учителів до організації спільної виховної роботи з сім'єю молодшого школяра мають фундаментальні дослідження І. Зверевої, О. Калюжної, Л. Києнко-Романюк, Г. Наумчук, Г. Пономарьової, І. Савченко, Л. Синютка, І. Толмачової, І. Трубавіної, Т. Ушеніної та ін.

Проблему реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи вивчали Ш. Амонашвілі, І. Волков, І. Іванов, Є. Ільїн, В. Караковський, С. Лисенкова, А. Макаренко, В. Сухомлинський, В. Шаталов, М. Щетинін та інші.

На сучасному етапі виділено декілька напрямів наукового пошуку щодо питань реалізації педагогіки партнерства, у межах яких учені одержали конкретні результати. Зокрема, психолого-педагогічні проблеми концепції сімейної педагогіки висвітлено у працях І. Бежа, В. Костіва, Б. Нікітіна та Л. Нікітіної, Л. Орбан-Лембрік та ін.

Аналіз наукових праць виявляє недостатню розробленість теми та визначає необхідність подальшого більш повного висвітлення проблеми професійної підготовки студентів, здатних до реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи.

Актуальність, теоретичне та практичне значення зазначеної проблеми зумовили вибір теми магістерської роботи: **«Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи».**

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи.

Гіпотеза дослідження: в основу дослідження покладено припущення про те, що процес підготовки майбутніх учителів до реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи буде ефективним в результаті реалізації відповідних теоретично обґрунтованих педагогічних умов:

- конструювання змісту підготовки студентів до реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи;
- використання різноманітних методів і засобів роботи зі студентами, які активізують знання, уміння і навички студентів до реалізації педагогіки співробітництва.

Відповідно до мети, об'єкту, предмету визначено основні завдання дослідження:

1. Проаналізувати психолого-педагогічну наукову літературу й схарактеризувати концептуальні засади реалізації педагогіки співробітництва.

2. На основі аналізу наукової літератури схарактеризувати сучасні підходи підготовки майбутніх учителів до реалізації педагогіки співробітництва.

3. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи.

Об'єкт дослідження: професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи у закладах вищої освіти.

Предмет дослідження: педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до реалізації педагогіки співробітництва в освітньому просторі початкової школи.

У ході реалізації завдань дослідження було використано комплекс методів:

- теоретичні: аналіз психолого-педагогічної і методичної літератури, синтез наукових підходів до вирішення проблеми;
- емпіричні: анкетування, бесіди, опитування, аналіз робіт студентів, педагогічний експеримент для перевірки гіпотези;
- методи математичної обробки було використано для аналізу отриманих експериментальних даних.

Експериментальна база дослідження. Експериментальне дослідження проводилося упродовж 2018-2019 навчального року в ході педагогічної практики у Комунальному закладі «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Загалом до експерименту було залучено 58 студентів.

Структура та обсяг роботи обумовлені логікою наукового пошуку. Дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 111 сторінок, із них 81 сторінка основного тексту. Робота містить 2 таблиці та 3 рисунки. Список використаних джерел вміщує 77 найменувань. У роботі представлено 3 додатки на 30 сторінках.